ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΓΙΑ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΜΗ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΩΝ ΑΡΧΩΝ (ΜΑΑ) – ΕΡΓΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3 ΤΟΥ ΠΑΛΥΘ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΘΑΛΑΣΣΑΣ, ΑΛΙΕΙΑΣ & ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ (ΕΤΘΑΥ)

Νοέμβριος 2026

Περιεχόμενα

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΣΚΟΠΟΣ 3

Β. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ 4

Γ. ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑΣ ΑΡΧΗΣ 4

Δ. ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΘΕΣΗ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΜΗ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΕΣ ΑΡΧΕΣ – ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ 8

1. Μέθοδοι σύναψης συμβάσεων - Όρια εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης που οι ΜΑΑ θα πρέπει να εγκρίνουν τη σύναψη συμβάσεων σε σχέση με προμήθειες αγαθών ή υπηρεσιών που χρηματοδοτούνται από τα ΤΑΜΕΥ: 9
2. Τα διάφορα στάδια της διαδικασίας σύναψης συμβάσεων: 10

Α. Προετοιμασία και σχεδιασμός 11

Β. Δημοσίευση 15

Γ. Υποβολή προσφορών και επιλογή προσφερόντων 15

Δ. Αξιολόγηση των προσφορών και ανάθεση 15

Ε. Εκτέλεση και διαχείριση της σύμβασης 17

3. Καταγγελία, απάτη, διαφθορά και σύγκρουση συμφερόντων 18
4. Κανόνες ορθής πρακτικής 18
5. Τι να αποφεύγουν οι ΜΑΑ 20

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΣΚΟΠΟΣ

Το παρόν εγχειρίδιο/οδηγός, συντάχθηκε για την παροχή οδηγιών του εκάστοτε ΕΦ/ΟΤΔ σε φορείς/δικαιούχους οι οποίοι δεν έχουν την ιδιότητα της Αναθέτουσας Αρχής/Αναθέτοντος Φορέα, δηλαδή Μη Αναθέτουσες Αρχές (εφεξής ΜΑΑ), κατά το άρθρο 43 της ΥΑ επιλεξιμότητας δαπανών (114947/2022, Β'6132), στο οποίο ορίζεται ότι: *«1. Οι δαπάνες συγχρηματοδοτούμενων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών είναι επιλέξιμες εφόσον ο δικαιούχος προβεί στη σύναψή τους σύμφωνα με τα οριζόμενα στο θεσμικό του πλαίσιο, σύμφωνα με τους κανόνες και αρχές όπως εξειδικεύονται στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών ΣΔΕ και σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας.»*

Το παρόν εγχειρίδιο/οδηγός, εκπονήθηκε από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος «Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια & Θάλασσα» (ΕΥΔ ΠΑΛΥΘ), σε συνέχεια του υπ. αριθ. 69336/05.05.2026 (ΑΔΑ: 94ΞΔΗ-Κ6Δ) εγγράφου της Ειδικής Υπηρεσίας Θεσμικής και Νομικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥΠΣ) και συνοδεύει ως συνημμένο την πρόσκληση του ΕΦ προς υποψήφιους δικαιούχους έργων δημοσίου χαρακτήρα. Ο ΕΦ έχει τη δυνατότητα παροχής συμπληρωματικών πληροφοριών/διευκρινήσεων σε συνέχεια του παρόντος οδηγού, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Τοπικής του Στρατηγικής και των κατευθυντήριων γραμμών που επιθυμεί να απευθύνει στους υποψήφιους δικαιούχους του.

Σύμφωνα με το άρθρο 43 παρ. 2 της ανωτέρω ΥΑ για την προγραμματική περίοδο 2021-2027, ορίζονται ειδικότερα τα εξής:

«Ειδικότερα, και ως προς το θεσμικό πλαίσιο, στην περίπτωση συμβάσεων που δεν έχουν τον χαρακτήρα της δημόσιας σύμβασης, οι κανόνες και οι διαδικασίες συμβασιοποίησης και εκτέλεσης των συμβάσεων αυτών όπως αποτυπώνονται στον κανονισμό σύναψης συμβάσεων του φορέα ή σε άλλο δεσμευτικό για τον φορέα κείμενο σύναψης και εκτέλεσης των συγχρηματοδοτούμενων συμβάσεων, πρέπει να λαμβάνει υπόψη και τα παρακάτω:

i. *Σαφή πρόβλεψη περί της ιδιωτικής φύσης των συμβάσεων που συνάπτονται βάσει του εν λόγω πλαισίου και ορισμό των αρμόδιων Δικαστηρίων για τις διαφορές που τυχόν προκύψουν κατά τη σύναψη ή κατά την εκτέλεση των συμβάσεων.*
ii. *Επαρκείς κανόνες δημοσιότητας τόσο για τις συμβάσεις άνω των ενωσιακών ορίων όσο και για τις υπόλοιπες συμβάσεις. Ειδικότερα, στην περίπτωση συμβάσεων άνω των ενωσιακών ορίων, όπως ισχύουν κάθε φορά, η δημοσίευση της περίληψης της πρόσκλησης (εφόσον υπάρχει, ήτοι στην περίπτωση επιλογής αντίστοιχης διαδικασίας)*

στο Συμπλήρωμα της Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι υποχρεωτική με ειδική μνεία περί του ιδιωτικού χαρακτήρα της σύμβασης.

iii. *Πλήρη αποτύπωση των προβλεπόμενων διαδικασιών σύναψης συμβάσεων.*

iv. *Πλήρη περιγραφή των κανόνων επιλογής (λεπτομερή κριτήρια συμμετοχής και αξιολόγησης, εφαρμοζόμενα σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας) και όρο περί διεξαγωγής της διαδικασίας σε ανταγωνιστική βάση, σύμφωνα με κανόνες ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας (στην περίπτωση επιλογής διαδικασίας ανοικτού ανταγωνιστικού τύπου).*

v. *Λόγους αποκλεισμού και κανόνες σχετικούς με τους δικαιούμενους συμμετοχής οι οποίοι πρέπει να είναι σύμφωνοι με τις προβλέψεις της ενωσιακής νομοθεσίας για τις δημόσιες συμβάσεις.*

vi. *Κανόνες πρόσβασης στα έγγραφα.*

vii. *Αρμόδια όργανα αξιολόγησης, έγκρισης των αποτελεσμάτων και εξέτασης τυχόν αντιρρήσεων.*

viii. *Καθορισμό του τρόπου επικοινωνίας.*

ix. *Κανόνες σχετικούς με τη σύγκρουση συμφερόντων.*

x. *Κανόνες υλοποίησης και τροποποίησης της σύμβασης οι οποίοι πρέπει να είναι σύμφωνοι με τις προβλέψεις της ενωσιακής νομοθεσίας για τις δημόσιες συμβάσεις.»*

Β. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Οι ρυθμίσεις του παρόντος έχουν εφαρμογή στους δικαιούχους της πρόσκλησης για υποβολή προτάσεων έργων δημοσίου χαρακτήρα στο πλαίσιο της Προτεραιότητας 3 του ΠΑΛΥΘ, οι οποίοι δεν έχουν την ιδιότητα της Αναθέτουσας Αρχής/Αναθέτοντος Φορέα και ειδικότερα στα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (σύλλογοι, σωματεία, ιδρύματα, αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες, μη κερδοσκοπικές οργανώσεις κ.α.), κατά την προμήθεια υπηρεσιών και αγαθών στο πλαίσιο δράσεων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΘΑΥ στο πλαίσιο της Προτεραιότητας 3 (ΤΑΠΤοΚ) του ΠΑΛΥΘ και εφόσον οι παραπάνω κατηγορίες φορέων δεν συνιστούν Αναθέτουσες Αρχές.

Γ. ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑΣ ΑΡΧΗΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 1 περ. 1)α) του ν. 4412/2016 ως «αναθέτουσες αρχές» νοούνται το κράτος, οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή οι ενώσεις μιας ή περισσότερων από αυτές τις αρχές ή ενός ή περισσότερων από αυτούς τους οργανισμούς

δημοσίου δικαίου και οι αναθέτουσες αρχές κατά την έννοια του άρθρου 223 και β) ως «αναθέτοντες φορείς» νοούνται οι αναθέτοντες φορείς κατά την έννοια του άρθρου 224.

«*Ως οργανισμοί δημοσίου δικαίου νοούνται εκείνοι οι οποίοι, ανεξαρτήτως του νομικού τους ενδύματος (από το αν δηλαδή ανήκουν ή όχι στον δημόσιο τομέα), της ιδιαίτερης οργανωτικής τους μορφής (ως παραχωρηθείσες ή δημόσιες επιχειρήσεις ή εταιρείες) και του καθεστώτος δικαίου (δημοσίου, ιδιωτικού ή μικτού) που τους διέπει, οργανώνονται ως νομικά πρόσωπα για την εξυπηρέτηση αναγκών γενικού συμφέροντος, για τα οποία η δημόσια εξουσία επιλέγει να διατηρήσει ειδική σχέση ελέγχου ή εξάρτησης*» (Ελ.Συν. Πρακτικά 6ης Γεν. Συν. Ολομέλειας της 6ης.3.2022, VI Τμ. Πράξ. 128/2007, 20/2005).

Εξάλλου, στο πεδίο εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου, η έννοια της «αναθέτουσας αρχής» η οποία ερμηνεύεται αυτοτελώς και ενιαίως σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθορίζεται βάσει λειτουργικών κριτηρίων και δεν περιλαμβάνει μόνο το Κράτος, τα ν.π.δ.δ. και τους Ο.Τ.Α., δηλαδή την κλασική δημόσια διοίκηση, αλλά και κάθε οργανισμό δημοσίου δικαίου, ήτοι κάθε φορέα για τον οποίο συντρέχουν σωρευτικώς τρία κριτήρια, ήτοι:

α) δημιουργήθηκε ειδικά για να εξυπηρετήσει ανάγκες γενικού συμφέροντος που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα,

β) έχει νομική προσωπικότητα και

γ) τελεί σε στενή σχέση εξάρτησης προς το Κράτος, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου.

Σύμφωνα δε με το άρθρο 2 παρ. 1 περ. 4γ' του ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (Α' 147), η ως άνω προϋπόθεση της εξάρτησης μπορεί να πληρούται σε μια από τις εναλλακτικώς – και όχι σωρευτικώς – συντρέχουσες περιπτώσεις και, συγκεκριμένα, όταν οι ως άνω δημόσιες αρχές:

i. **είτε χρηματοδοτούν, κατά το μεγαλύτερο μέρος, έναν φορέα,**

ii. **είτε ασκούν έλεγχο στη διαχείρισή του,**

iii. **είτε διορίζουν άνω του ημίσεος του αριθμού των μελών των διοικητικών οργάνων του**.

Περαιτέρω, αναφορικά με την ως άνω ειδικότερη περίπτωση της χρηματοδότησης ενός φορέα από δημόσιες αρχές, όπως έχει κριθεί από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλ. απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 2000, The University of Cambridge, C-380/98, σκέψεις 21, 30-32, 38 επ. επί ερμηνείες των οδηγιών 92/50, 93/36, 93/37), η «κατά το μεγαλύτερο μέρος»

χρηματοδότηση από τις ως άνω αρχές σημαίνει χρηματοδότησή του από αυτές σε ποσοστό άνω του 50% επί του συνόλου των εσόδων του, ενώ περαιτέρω, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως δημόσια χρηματοδότηση η χρηματοοικονομική ενίσχυση που καταβάλλεται στο φορέα ως αντάλλαγμα για παροχές που οι δημόσιες αρχές έλαβαν από αυτόν. Ομοίως ουδεμία επιρροή ασκεί, από την άποψη να θεωρηθεί ως δημόσια χρηματοδότηση, η χρηματοδότηση από τα Ευρωπαϊκά Ταμεία και τους εθνικούς πόρους εφόσον η χρηματοδότηση αφορά στην υλοποίηση συγκεκριμένου έργου και ως εκ τούτου έχει περιστασιακό χαρακτήρα (Δ.Εφ. Αθηνών 217/2020).

Επιπλέον, η διερεύνηση του τρόπου χρηματοδότησης του φορέα πρέπει να γίνεται σε ετήσια βάση, ενώ κρίσιμο είναι το οικονομικό έτος κατά το οποίο εκκινείται η διαδικασία σύναψης συγκεκριμένης δημόσιας σύμβασης και το οποίο πρέπει να θεωρείται ως το καταλληλότερο διάστημα για τον υπολογισμό του τρόπου χρηματοδότησης του φορέα αυτού, νοουμένου ότι ο υπολογισμός αυτός πρέπει να γίνεται βάσει των αριθμητικών στοιχείων που είναι διαθέσιμα στην αρχή του οικονομικού έτους, ακόμη και αν είναι στοιχεία κατά πρόβλεψη.[1] Εξάλλου, για λόγους ασφαλείας δικαίου, ένας φορέας, ο οποίος, κατά την ημερομηνία δημοσίευσης της πρόσκλησης για την υποβολή προσφορών αποτελεί «αναθέτουσα αρχή», υπό την έννοια της Οδηγίας για τις δημόσιες συμβάσεις (ήδη Οδηγία 2014/24/ΕΕ), εξακολουθεί για τις ανάγκες της δημόσιας αυτής σύμβασης και μέχρι και την περάτωσή της να υπόκειται στις επιταγές της Οδηγίας (βλ. ΕλΣυν Ζ' Κλ. 662, 635, 484, 401, 187, 150/2021, Ε' Κλ. 443/2022).

Όπως έχει κριθεί και από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ως προς τις προϋποθέσεις χαρακτηρισμού ενός φορέα ως δημοσίου δικαίου και ακολούθως ως αναθέτουσας αρχής **οι ως άνω 3 προϋποθέσεις έχουν σωρευτικό χαρακτήρα** (Απόφαση ΔΕΚ Της 10-4-2008 C393-2006 Aigner ιδίως σκέψη 36 με την εκεί τεθείσα νομολογία).

Από την ανωτέρω ανάλυση προκύπτει ότι η έννοια του «**Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου**» (**ΟΔΔ**) εξετάζεται με βάση λειτουργικά κριτήρια, τα οποία ανάγονται στις τρεις προαναφερθείσες προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά.

Περαιτέρω οδηγίες για την καταρχήν υπαγωγή ενός φορέα στην έννοια του «Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου», δίνονται στην Τεχνική Οδηγία 4/2019 της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων.[2]

[1] Σημείο 4 της απόφασης C-380/98

[2] ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ (δυνάμει της περίπτωσης ια της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του ν. 4013/2011) (Απόφαση Τ.Ο. 4/2019 της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων) ΘΕΜΑ: «Υπαγωγή στην έννοια του Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου».

Στο πλαίσιο αυτό κάθε φορέας ΜΑΑ έχει την ευθύνη, σε ετήσια βάση, να εξετάζει τις προϋποθέσεις για την υπαγωγή της ή όχι στην έννοια του ΟΔΔ και εν τέλει στην έννοια της αναθέτουσας αρχής, ο δε ΕΦ, στο πλαίσιο των διαχειριστικών επαληθεύσεων, θα επαληθεύσει ως προς την εν λόγω υπαγωγή.

Ειδικότερα, κάθε ΜΑΑ έχει την ευθύνη να υποβάλλει/επικαιροποιεί τα ακόλουθα έγγραφα μέσω επισύναψης στην Καρτέλα Φορέα εντός του ΟΠΣ (επιλογή "Βοηθητικές Εργασίες" > "8.1 Καρτέλα Φορέα" > πεδίο «Συνημμένα»):

α) εντός του α' τριμήνου κάθε έτους (ν) να υποβάλλει τα σχετικά οικονομικά στοιχεία του έτους (ν-1) για το σύνολο των χρηματοδοτήσεων που είναι διαθέσιμα καθώς και τις προβλέψεις για το έτος (ν),

β) εντός του α' τριμήνου κάθε έτους (ν), να υποβάλλει βεβαίωση η οποία θα υπογράφεται από τον νόμιμο εκπρόσωπο και τον αρμόδιο λογιστή, θα επιβεβαιώνει την πηγή των εσόδων της για το έτος (ν-1) και αν συνιστά αναθέτουσα αρχή ή όχι για το έτος αυτό,

γ) τους ισχύοντες <u>Κανονισμούς Προμηθειών (Συμβάσεων ή Αναθέσεων)</u> ή/και άλλα ισοδύναμα έγγραφα. Σε περίπτωση μεταβολών στα έγγραφα αυτά, ο φορέας υποχρεούται να αναρτά αμελλητί τυχόν νέες εκδόσεις.

Κάθε ΜΑΑ υποχρεούται να τηρήσει την ανωτέρω διαδικασία δια της υποβολής των υπό στοιχεία (α), (β) και (γ) εγγράφων και οπωσδήποτε πριν την υποβολή του ΤΔΠ για την υποβολή της πρότασης στον ΕΦ, να έχει ολοκληρώσει την καταχώρηση των σχετικών εγγράφων στην καρτέλα φορέα στο ΟΠΣ

Επισημαίνεται ότι, προκειμένου να τηρείται επαρκής διαδρομή ελέγχου στην Καρτέλα Φορέα, θα πρέπει να προστίθενται τα ως άνω υπό στοιχεία (α), (β) και (γ) έγγραφα, χωρίς να διαγράφονται τυχόν προγενέστερα έγγραφα αυτής της κατηγορίας.

Δ. ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΘΕΣΗ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΜΗ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΕΣ ΑΡΧΕΣ – ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Οι ΜΑΑ υποχρεούνται να ακολουθούν εγκεκριμένες διαδικασίες για την προμήθεια αγαθών, εξοπλισμού και υπηρεσιών που απαιτούνται για τις ανάγκες των συγχρηματοδοτούμενων από το ΕΤΘΑΥ έργων τους, να διαθέτουν γραπτώς τη δική τους πολιτική προμηθειών και να εφαρμόζουν τους κανόνες που αναφέρονται στις παρούσες οδηγίες.

Οι οδηγίες αυτές θα συμβάλλουν ώστε οι αντισυμβαλλόμενοι, που διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα, να επιλέγονται από τις ΜΑΑ με αντικειμενικά και διαφανή κριτήρια, καθώς και να επιτυγχάνεται η καλύτερη σχέση τιμής-ποιότητας ή η καλύτερη τιμή, προκειμένου να εξασφαλίζεται χρηστή οικονομική διαχείριση των χρηματοδοτήσεων από το ΕΤΘΑΥ.

Το πρώτο κριτήριο για την επιλογή αντισυμβαλλόμενου είναι η χαμηλότερη προσφορά. Ωστόσο, εάν ένας αντισυμβαλλόμενος δεν παρέχει το απαιτούμενο επίπεδο υπηρεσιών ή επαρκή εγγύηση, τότε λαμβάνονται υπόψη και άλλα κριτήρια. Επί παραδείγματι, η χρήση ανταγωνιστικών προσφορών αποτελεί πρακτική προτεραιότητας.

Οι βασικές αρχές στον τομέα των συμβάσεων είναι οι εξής:

- χρήση της χρηματοδότησης μόνο για τους προβλεπόμενους σκοπούς,
- οικονομία και αποτελεσματικότητα,
- προηγούμενη ειδοποίηση/ενημέρωση προς όλα τα μέρη,
- ανταγωνιστική επιλογή,
- ίση μεταχείριση και αποφυγή διακρίσεων,
- κατάλληλα κριτήρια αξιολόγησης,
- καλύτερη σχέση ποιότητας/τιμής,
- κατάλληλες τεχνικές προδιαγραφές/όροι και προϋποθέσεις,
- ανοικτές και διαφανείς διαδικασίες,
- υψηλότερο επίπεδο δεοντολογίας.

Οι ΜΑΑ πρέπει να γνωρίζουν ότι οι αρχές αυτές εξετάζονται διεξοδικά κατά τη διάρκεια των διαχειριστικών επαληθεύσεων και των ελέγχων και ότι η έλλειψη συμμόρφωσης με τους εν λόγω κανόνες και αρχές, σύμφωνα και με το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των πράξεων που συγχρηματοδοτούνται από τα Προγράμματα που υποστηρίζονται από τα Ταμεία ΕΤΠΑ (στόχος «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη»), ΕΚΤ+, ΤΣ, ΤΔΜ και ΕΤΘΑΥ, ενέχει κινδύνους για δημοσιονομικές διορθώσεις.

1. Μέθοδοι σύναψης συμβάσεων - Κατώτατα όρια εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης που οι ΜΑΑ θα πρέπει να εγκρίνουν τη σύναψη συμβάσεων σε σχέση με προμήθειες αγαθών ή υπηρεσιών που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΘΑΥ.

Οι ΜΑΑ οφείλουν να χρησιμοποιούν για τις προμήθειες αγαθών ή υπηρεσιών τα όρια εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης που περιγράφονται κατωτέρω καθώς και τη μέθοδο/διαδικασία σύναψης σύμβασης, χωρίς να απαγορεύεται στον Κανονισμό σύναψης συμβάσεων της ΜΑΑ να ορίζονται αυστηρότερες προϋποθέσεις.

Εκτιμώμενη αξία (χωρίς ΦΠΑ)	**Εφαρμοζόμενη διαδικασία**
Οι πληρωμές ποσών έως 2.500 EUR (χωρίς ΦΠΑ)	Οι πληρωμές ποσών έως 2.500 EUR — για εφάπαξ (μη επαναλαμβανόμενη) δαπάνη – είναι δυνατόν να εκτελούνται ως εξόφληση έναντι τιμολογίου, χωρίς να προηγείται αποδοχή προσφοράς. Η πρόσκληση υποβολής προσφοράς δύναται να απευθύνεται και σε έναν οικονομικό φορέα.
Εκτιμώμενη αξία 2.500 EUR και άνω, αλλά δεν υπερβαίνει τα 30.000 EUR (χωρίς ΦΠΑ)	Συμβάσεις που ανατίθενται μέσω αίτησης υποβολής προσφορών -πρόσκλησης σε τουλάχιστον έναν υποψήφιο οικονομικό φορέα ή την έκδοση ανοικτής πρόσκλησης υποβολής προσφορών. Προς ενίσχυση του ανταγωνισμού συνίσταται η αποστολή Πρόσκλησης να απευθύνεται σε περισσότερους οικονομικούς φορείς.
Εκτιμώμενη αξία 30.000 EUR έως 60.000 EUR (χωρίς ΦΠΑ) (λαμβάνοντας υπόψη ότι το σύνολο της πράξης δεν δύναται να υπερβαίνει τις 60.000 EUR)	Συμβάσεις που ανατίθενται μέσω ανοικτής διαδικασίας με δημοσίευση προκήρυξης και ανακοινώσεις σε εφημερίδες, ιστότοπο, διαδικτυακές πύλες και άλλα μέσα επικοινωνίας.

Η σύναψη συμβάσεων για την προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών και την εκπόνηση μελετών πραγματοποιείται, αυτοτελώς ανά έργο/πρόγραμμα της ΜΑΑ και ανά κατηγορία δαπάνης, λαμβάνοντας υπόψη τη μέθοδο υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 4412/2016.

Η αρχή της απαγόρευσης της «τεχνητής κατάτμησης» των συμβάσεων ρητά ορίζει ότι ο τεχνητός επιμερισμός μιας ενιαίας σύμβασης σε μικρότερες συμβάσεις, που ανατίθενται με χωριστές διαδικασίες με τρόπο ώστε να αποφεύγεται η διενέργεια διαγωνιστικής διαδικασίας, η εφαρμογή των παραπάνω ορίων και η διαδικασία επιλογής των αναδόχων δεν είναι επιτρεπτή.

Η έννοια της κατάτμησης προσδιορίζεται στην Γνωμοδότηση ΝΣΚ 266/2009: *«Ως κατάτμηση νοείται η ανάληψη πολλαπλών νομικών δεσμεύσεων (συμβάσεων) χαμηλού προϋπολογισμού που, αντικειμενικά καταλήγει στην αποφυγή της ενδεδειγμένης, με βάση τον συνολικό προϋπολογισμό του έργου, διαδικασίας προμήθειας (π.χ. ανοικτή) και την προσφυγή σε απλούστερη ή συντομότερη (π.χ. πρόχειρη ή με διαπραγμάτευση), με αποτέλεσμα την καταστρατήγηση των κειμένων περί προμηθειών διατάξεων».*

Βασική (νομική) προϋπόθεση της μη επιτρεπτής κατάτμησης είναι, συνεπώς, η τμηματική ανάθεση ενός έργου να οδηγεί στην μη εφαρμογή διατάξεων του οικείου πλαισίου (και προεχόντως αυτών που αναφέρονται στην διαγωνιστική διαδικασία που θα έπρεπε κανονικά να εφαρμοσθεί, λόγω του ύψους του σχετικού προϋπολογισμού), για την (προσήκουσα) ανάθεση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της συμβάσεως ως ενιαίου συνόλου.

Σύμφωνα και με άλλες σχετικές αποφάσεις των εθνικών δικαστηρίων, κριτήρια τα οποία υποδηλώνουν την ύπαρξη ή μη κατάτμησης έργου είναι ενδεικτικά, η ταυτόχρονη έναρξη της διαδικασίας των σχετικών συμβάσεων, η ομοιότητα των προκηρύξεων συμβάσεων, η συνάφεια του φυσικού αντικειμένου, η ομοιότητα για την επίτευξη ενός ενιαίου οικονομοτεχνικού αποτελέσματος και η ανάθεση των συμβάσεων αυτών εντός του ίδιου οικονομικού έτους (βλ. ενδεικτικά ΕΑ ΣτΕ 86/2000, ΕΑ ΣτΕ 1788/2008, ΕΣ Πράξη Δ' Τμήματος 93/99, ΕΣ Πράξη IV Τμήματος 109/2007, ΕΣ Πράξη IV Τμήματος 57/2007, ΕΣ Πράξη IV Τμήματος 86/2007).

2. *Τα διάφορα στάδια της διαδικασίας σύναψης συμβάσεων[3]:*

Για όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης συμβάσεων που αναφέρονται παρακάτω οι ΜΑΑ πρέπει να τηρούν αναλυτικό αρχείο κάθε ενέργειας (με χρονοσήμανση) και επαρκές σύστημα

[3] *Για τους σκοπούς της παρούσας ως «σύμβαση» νοείται και η πράξη ανάθεσης, για την οποία δεν απαιτείται η υπογραφή σύμβασης.*

αρχειοθέτησης ώστε να είναι δυνατή η εξακρίβωση της χρονικής στιγμής εκτέλεσης κάθε ενέργειας με αδιάβλητο τρόπο και να διασφαλίζεται επαρκής διαδρομή ελέγχου.

Α. Προετοιμασία και σχεδιασμός

Σκοπός του προπαρασκευαστικού σταδίου μιας διαδικασίας προμήθειας είναι ο σχεδιασμός μιας αξιόπιστης διαδικασίας παράδοσης των απαιτούμενων αγαθών ή υπηρεσιών. Η ανοιχτή διαδικασία επιτρέπει στην ΜΑΑ να προμηθεύεται αγαθά και υπηρεσίες από τους καλύτερους προμηθευτές σε τιμές που αντικατοπτρίζουν τις πραγματικές συνθήκες της αγοράς. Η ανοιχτή διαδικασία βασίζεται σε προσφέροντες που ικανοποιούν τις απαιτήσεις της ΜΑΑ. Εξ ορισμού, η προσφορά είναι «γραπτή προσφορά για την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών σε καθορισμένη τιμή», που υποβάλλεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην πρόσκληση ή τη διακήρυξη.

Σε ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις, οι ΜΑΑ μπορούν να αναθέτουν συμβάσεις προσφεύγοντας στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, η οποία συνιστά παρέκκλιση από τον κανόνα της διεξαγωγής διαγωνιστικής διαδικασίας. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για συμβάσεις αγαθών και υπηρεσιών εάν, ύστερα από ανοικτή διαδικασία είτε δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή αίτηση συμμετοχής είτε καμία από τις υποβληθείσες προσφορές δεν είναι κατάλληλη και παρέχεται σχετική τεκμηρίωση γι' αυτό. Επίσης, εάν τα αγαθά ή οι υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν μόνο από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα για συγκεκριμένους λόγους όπως για παράδειγμα η απουσία ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους ή εάν στόχος της σύμβασης είναι μια καλλιτεχνική εκδήλωση ή υπάρχει προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

Το αν πρέπει να ζητηθούν προσφορές ή να προκηρυχθεί διαγωνισμός εξαρτάται από σειρά παραγόντων και από τα οριζόμενα στον Κανονισμό σύναψης συμβάσεων και ιδίως από:

- Τη φύση των αγαθών/ υπηρεσιών και
- Την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης

Στις περιπτώσεις που εκδίδεται πρόσκληση/ διακήρυξη υποβολής προσφορών σύμφωνα με τον εκάστοτε Κανονισμό σύναψης συμβάσεων, το περιεχόμενο αυτής θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τουλάχιστον τα παρακάτω :

- Τη σαφή πρόβλεψη περί της ιδιωτικής φύσης της σύμβασης,
- τον ορισμό των αρμόδιων Δικαστηρίων για τις διαφορές που τυχόν προκύψουν κατά τη σύναψη ή κατά την εκτέλεση της σύμβασης,

- τους επαρκείς κανόνες δημοσιότητας,
- την πλήρη αποτύπωση των προβλεπόμενων διαδικασιών σύναψης της σύμβασης,
- το αντικείμενο, την αξία, την διάρκεια της σύμβασης, την πλήρη περιγραφή των κανόνων επιλογής,
- τα αρμόδια όργανα αξιολόγησης, έγκρισης των αποτελεσμάτων και εξέτασης τυχόν αντιρρήσεων,
- τον καθορισμό του τρόπου επικοινωνίας,
- να μην αφήνει περιθώρια ερμηνείας, ιδίως όσον αφορά το μέγεθος, την ποσότητα, το υλικό, το χρώμα, τις διαστάσεις, την ταχύτητα κ.λπ.,
- την προθεσμία για την παραλαβή των προσφορών,
- τους κανόνες σχετικούς με τη σύγκρουση συμφερόντων,
- τους κανόνες υλοποίησης και τροποποίησης της σύμβασης
- άλλες συμβατικές υποχρεώσεις, όπως χρονοδιάγραμμα πληρωμών, εγγυήσεις, τροποποιήσεις κ.λπ.

Τα ανωτέρω προβλεπόμενα θα πρέπει να είναι γνωστά εκ των προτέρων από την ΜΑΑ και σύμφωνα με τις εκτιμώμενες ανάγκες. Η ΜΑΑ θα πρέπει επίσης να αποφασίζει σχετικά με το βασικό κριτήριο ανάθεσης που είναι γενικά η χαμηλότερη τιμή. Ωστόσο, μπορεί η ΜΑΑ να επιλέξει ως κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής, υπό τον όρο ότι τα κριτήρια αυτά συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης, δεν παρέχουν απεριόριστη ελευθερία επιλογής στην ΜΑΑ, μνημονεύονται ρητώς και τηρούν τις θεμελιώδεις αρχές.

Συστήνεται στις ΜΑΑ να χρησιμοποιούν τα Πρότυπα Τεύχη Δημοσίων Συμβάσεων της ΕΑΔΗΣΥ και να τα προσαρμόζουν στις ανάγκες τους.

Αντικείμενο της σύμβασης

Είναι απαραίτητο οι ΜΑΑ να προσδιορίζουν σαφώς το αντικείμενο της σύμβασης ήτοι την περιγραφή των αγαθών ή των υπηρεσιών που θα αποτελέσουν αντικείμενο ανάθεσης και την αξία της σύμβασης.

Για τον προσδιορισμό του αντικειμένου της σύμβασης και την εκτίμηση του κόστους, και πριν από την κατάρτιση κριτηρίων επιλογής στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης, είναι

χρήσιμο οι ΜΑΑ να γνωρίζουν και να έχουν κατανοήσει την αγορά. Συνήθεις πηγές πληροφοριών για την έρευνα τεκμηρίωσης/ αγοράς μπορεί να είναι π.χ. υφιστάμενες μελέτες αγοράς, δημοσιεύσεις στον τύπο, κατάλογοι προμηθευτών κλπ.

Κριτήρια επιλογής και ανάθεσης

Τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής και ανάθεσης πρέπει να καθορίζονται σαφώς εκ των προτέρων στα έγγραφα του διαγωνισμού, βάσει των οποίων οι ΜΑΑ δύνανται να ελέγχουν τους υποψηφίους ως προς την καταλληλότητα, τη φερεγγυότητα και εντιμότητα για την ανάθεση μιας σύμβασης. Επιπλέον, οι προσφορές πρέπει να αξιολογούνται μόνο βάσει των προκαθορισμένων κριτηρίων. Η εμπειρία δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως κριτήριο ανάθεσης, αλλά μόνο ως κριτήριο τεχνικής καταλληλότητας. Η έλλειψη συμμόρφωσης με τα κριτήρια αυτά ενέχει κινδύνους για την επιλεξιμότητα των δημοσίων κονδυλίων.

Ενστάσεις/ προσφυγές

Για όλες τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων άνω των 2.500 EUR εκτός ΦΠΑ, πρέπει να παρέχεται στους προσφέροντες η δυνατότητα να υποβάλουν ένσταση στο αρμόδιο όργανο της ΜΑΑ. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να παρέχεται επαρκής χρόνος για την υποβολή της ένστασης [συνιστάται δέκα (10) ημερολογιακές ημέρες μετά την ημερομηνία κατά την οποία κοινοποιήθηκε η απόφαση απόρριψης στον υποψήφιο αντισυμβαλλόμενο]. Η διαδικασία αυτή πρέπει να περιλαμβάνεται στα έγγραφα διαγωνισμού, με τους όρους αξιολόγησης της ένστασης να εξηγούνται επίσης στην απορριπτική επιστολή που αποστέλλεται στους μη επιλεγμένους προσφέροντες. Σε περίπτωση υποβολής ένστασης, συγκροτείται επιτροπή ενστάσεων, στην οποία δεν μπορούν να συμμετέχουν πρόσωπα της ΜΑΑ που συμμετείχαν στην επιτροπή αξιολόγησης των προσφορών, ενώ η ανάθεση της σύμβασης αναστέλλεται έως ότου η επιτροπή ανακοινώσει την απόφασή της.

Για τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων άνω των 30.000 EUR εκτός ΦΠΑ οι προσφέροντες έχουν τη δυνατότητα να προσφύγουν στα αρμόδια πολιτικά Δικαστήρια. Προς τούτο θα πρέπει να γίνεται σχετική μνεία στα έγγραφα της σχετικής Διακήρυξης ένεκα της ιδιωτικής φύσης της διαφοράς. Όταν ένας προσφέρων προσφεύγει στα αρμόδια δικαστήρια, η διαδικασία ανάθεσης πρέπει να ανασταλεί πλήρως. Η δικαστική απόφαση είναι οριστική και δεσμευτική και η διαδικασία ανάθεσης θα προχωρήσει σύμφωνα με τη ληφθείσα απόφαση.

Πληρωμές

Η πληρωμή θα γίνει σύμφωνα με τους όρους των εγγράφων του διαγωνισμού και της σύμβασης. Εκτός από τις προκαταβολές, καμία πληρωμή δεν πραγματοποιείται εκτός εάν τα αγαθά ή οι υπηρεσίες έχουν παραδοθεί.

Οι χρηματικές ποινές που προβλέπονται στη διαγωνιστική διαδικασία και επιβάλλονται από τη ΜΑΑ, πρέπει να αφαιρούνται αναλόγως από τα Δελτία Δήλωσης Δαπανών και ο αντισυμβαλλόμενος πρέπει να ενημερώνεται αναλόγως για όλες τις διαδικασίες που ακολουθούνται.

Επιπλέον, η ΜΑΑ είναι υπεύθυνη να ενημερώνει όλους τους ενδιαφερόμενους και τον ΕΦ στην περίπτωση που ο αντισυμβαλλόμενος δεν τηρεί τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζονται στη σύμβαση, προκειμένου να ληφθούν τα αναγκαία μέτρα προς αποφυγή επιβολής δημοσιονομικών διορθώσεων.

Εγγυήσεις

Είναι σημαντικό να θεσπιστούν διασφαλίσεις, όπως οι εγγυήσεις, για την ανάκτηση ποσών στην περίπτωση πληρωμών που δεν καλύπτονται από παραδοτέο, όπως η προκαταβολή βάσει σύμβασης. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι ΜΑΑ δεν πρέπει να παρακρατούν χρήματα κατά τη λήξη της σύμβασης. Η παρακράτηση χρημάτων καθ' όλη τη διάρκεια της εκτέλεσης μιας σύμβασης επιτρέπεται, ωστόσο τυχόν παρακρατηθέν χρηματικό ποσό πρέπει να αποδεσμευτεί μετά την ολοκλήρωση της σύμβασης.

Για συμβάσεις άνω των 30.000 EUR, οι ΜΑΑ θα πρέπει να ζητούν από τον αντισυμβαλλόμενο να παράσχει εγγύηση καλής εκτέλεσης, το ύψος της οποίας καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό, για κάθε απαίτηση της ΜΑΑ σε βάρος του αντισυμβαλλόμενου. Το ύψος της καθορίζεται σε ποσοστό επί της αξίας της σύμβασης σύμφωνα και με τις ανάλογες διατάξεις του ν. 4412/2016. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης πρέπει να διατηρείται σε ισχύ μέχρι την τελική παραλαβή. Οι τραπεζικές εγγυήσεις για τις προμήθειες αγαθών ή υπηρεσιών χρηματοδοτούμενα από το ΕΤΘΑΥ, των οποίων ο ΦΠΑ αποτελεί επιλέξιμο κόστος, πρέπει επίσης να καλύπτουν και το ΦΠΑ.

Επίσης, η ΜΑΑ μπορεί να επιλέξει να ορίσει εγγύηση για τη συμμετοχή στη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης.

Χρηματοδότηση

Η πρόσκληση/διακήρυξη, όλα τα λοιπά έγγραφα της διαγωνιστικής διαδικασίας καθώς και η σύμβαση πρέπει να αναφέρουν σαφώς ότι πρόκειται για δράση συγχρηματοδοτούμενη από κονδύλια της ΕΕ καθώς και από το ΠΑΛΥΘ και να περιλαμβάνουν το λογότυπο δημοσιότητας του αντίστοιχου προγράμματος.

Πληροφορίες σχετικά με τη δημοσιότητα μπορούν να αναζητηθούν στην αντίστοιχη ιστοσελίδα του αρμόδιου ΕΦ και της ΕΥΔ ΠΑΛΥΘ.

Β. Δημοσίευση

Αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό στάδιο, η διασφάλιση της επαρκούς δημοσιότητα της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης, όπως σε τοπικές εφημερίδες, ειδησεογραφικές πύλες ή/και σε δημοφιλείς δικτυακούς τόπους (όπου απαιτείται), ανάλογα με την επιλεγμένη μέθοδο διενέργειας της προμήθειας. Οι ΜΑΑ οφείλουν επίσης να κάνουν χρήση των δικών τους μέσων ενημέρωσης, όπως ο ιστότοπος της εκάστοτε ΜΑΑ, κοινωνικά δίκτυα, κλπ.

Οι ΜΑΑ θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν υπόψη και να εφαρμόζουν κατά αναλογία τις ελάχιστες προθεσμίες που ορίζονται στο ν. 4412/2016. Ο απώτερος στόχος θα πρέπει πάντα να είναι η διασφάλιση του ελεύθερου ανταγωνισμού στον μέγιστο δυνατό βαθμό.

Όπως προαναφέρθηκε, ένας από τους στόχους για την ανάληψη μιας διαδικασίας σύναψης συμβάσεων είναι η διασφάλιση του ελεύθερου ανταγωνισμού στον μέγιστο δυνατό βαθμό. Ως εκ τούτου, η διασφάλιση επαρκούς προθεσμίας για την υποβολή προσφορών από ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς αποτελεί σημαντικό μέρος αυτής της διαδικασίας.

Γ. Υποβολή προσφορών και επιλογή προσφερόντων

Σκοπός του σταδίου υποβολής και επιλογής είναι να εξασφαλίζεται ότι οι συμβατές προσφορές παραλαμβάνονται και επιλέγονται σύμφωνα με τους κανόνες και τα κριτήρια που ορίζονται στην πρόσκληση/ διακήρυξη.

Αφού καταρτιστεί η πρόσκληση/διακήρυξη υποβολής προσφορών, η διαδικασία συνεχίζεται με την υποβολή προσφορών από τους οικονομικούς φορείς. Οι ΜΑΑ θα πρέπει να παρέχουν σαφείς τεχνικές οδηγίες και οδηγίες διοικητικού χαρακτήρα στις προσκλήσεις/ διακηρύξεις με σκοπό να υποστηρίζουν τους οικονομικούς φορείς κατά την κατάρτιση και υποβολή των προσφορών τους. Οι ΜΑΑ πρέπει να διασφαλίζουν την παράδοση των προσφορών σύμφωνα με τις οδηγίες που περιλαμβάνονται στην πρόσκληση/ διακήρυξη και να καταρτίζουν κατάλογο με τις εισερχόμενες προσφορές, με το όνομα των προσφερόντων καθώς και τις ημερομηνίες και ώρες παραλαβής. Η επιλογή των προσφορών συνίσταται στην αξιολόγησή τους με βάση τα κριτήρια επιλογής που ορίζονται στην πρόσκληση/ διακήρυξη.

Δ. Αξιολόγηση των προσφορών και ανάθεση

Σκοπός της αξιολόγησης των προσφορών είναι να προσδιορίζεται εκείνη η προσφορά η οποία, ικανοποιώντας τα κριτήρια επιλογής, είναι η πλέον συμφέρουσα οικονομικά με βάση τα δημοσιευμένα κριτήρια ανάθεσης.

Η διαδικασία αξιολόγησης προσφορών πρέπει να διεξάγεται από αρμόδια επιτροπή αξιολόγησης και σύμφωνα με τις αρχές της ίσης μεταχείρισης, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της διαφάνειας. Κάθε μέλος της επιτροπής αξιολόγησης πρέπει να υπογράφει δήλωση μη σύγκρουσης συμφερόντων. Μέσω της εν λόγω δήλωσης, το μέλος της επιτροπής θα δηλώνει ότι δεν έχει προσωπικό συμφέρον ή διασυνδέσεις με κανέναν από τους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς/ προσφέροντες και ότι κατανοεί και μπορεί να ενεργεί στο πλαίσιο των βασικών κανόνων και διαδικασιών. Η δήλωση πρέπει να υπογράφεται από κάθε μέλος της Επιτροπής Αξιολόγησης **ΠΡΙΝ** από την έναρξη της αξιολόγησης. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι δηλώσεις μη σύγκρουσης συμφερόντων που υπογράφονται από τα μέλη της επιτροπής αξιολόγησης καθώς και της επιτροπής ενστάσεων, εφόσον κατατεθεί ένσταση από υποψήφιο αντισυμβαλλόμενο.

Τα αγαθά και οι υπηρεσίες που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης θα πρέπει να είναι τα ίδια με εκείνα που περιλαμβάνονται στην υποβολή προσφορών.

Συνιστώνται τα ακόλουθα :

- η αποσφράγιση των προσφορών γίνεται με διαφανή τρόπο, με την παρουσία των μελών της επιτροπής για την αποσφράγιση του διαγωνισμού,·
- η αποσφράγιση των προσφορών θα πρέπει, ιδανικά, να πραγματοποιείται αμέσως μετά (την ίδια ημέρα) τη λήξη της προθεσμίας υποβολής προσφορών,·
- η επιτροπή αξιολόγησης απαρτίζεται, ει δυνατόν, από τρεις ή από έναν μονό αριθμό περισσότερων του ενός αξιολογητών,
- όλα τα μέλη της επιτροπής αξιολόγησης και οι τυχόν τεχνικοί εμπειρογνώμονες πρέπει να υπογράφουν δήλωση μη σύγκρουσης συμφερόντων,·
- το πρακτικό αξιολόγησης είναι επαρκώς λεπτομερές και περιλαμβάνει τα αποτελέσματα της αξιολόγησης με βάση τα κριτήρια αξιολόγησης που έχουν καθοριστεί στην πρόσκληση/ διακήρυξη. Το πρακτικό πρέπει να υπογράφεται (από όλα τα μέλη της Επιτροπής Αξιολόγησης) και να φέρει ημερομηνία και να εγκρίνεται σε κάθε σελίδα. Το πρακτικό αξιολόγησης πρέπει να είναι τεκμηριωμένο και να υποστηρίζεται από αποδεικτικά στοιχεία.

Με βάση το πρακτικό αξιολόγησης η ΜΑΑ θα πρέπει να δρομολογήσει τη διαδικασία για την ανάθεση της σύμβασης. Στη σύμβαση μεταξύ της ΜΑΑ και του αντισυμβαλλομένου περιγράφονται, μεταξύ άλλων, τα παραδοτέα, η διάρκεια της σύμβασης και το χρονοδιάγραμμα πληρωμών, η πηγή χρηματοδότησης, καθώς και να τηρούνται οι κανόνες

δημοσιότητας. Τυχόν στοιχεία της σύμβασης που δεν έχουν εγκριθεί στην απόφαση ένταξης της Πράξης δεν είναι επιλέξιμα προς χρηματοδότηση από την Πράξη.

Προκειμένου να τηρηθεί η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, η σύμβαση πρέπει να υπογραφεί από όλα τα συμβαλλόμενα μέρη, πράγμα που σημαίνει ότι όλα συμφωνούν με τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στη σύμβαση. Κάθε σελίδα της σύμβασης πρέπει να μονογραφείται από όλα τα μέρη.

Ε. Εκτέλεση και διαχείριση της σύμβασης

Κατά το στάδιο αυτό πρέπει να διασφαλίζεται η ικανοποιητική εκτέλεση της σύμβασης και ότι ο αντισυμβαλλόμενος και η εκάστοτε ΜΑΑ εκπληρώνουν τις εκατέρωθεν υποχρεώσεις τους.

Ειδικότερα, οι ΜΑΑ θα πρέπει να παρακολουθούν συνεχώς την τήρηση των συμβατικών υποχρεώσεων από τον αντισυμβαλλόμενο με στόχο την προσήκουσα παροχή των υπηρεσιών ή των αγαθών σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης και του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου.

Σε περίπτωση που ένας αντισυμβαλλόμενος δεν εκπληρώσει τις συμβατικές υποχρεώσεις, η ΜΑΑ πρέπει να το γνωστοποιήσει στον αντισυμβαλλόμενο, ιδανικά γραπτώς. Σε περίπτωση που ο αντισυμβαλλόμενος συνεχίσει να μην εκπληρώνει τις συμβατικές υποχρεώσεις, η ΜΑΑ μπορεί να κινήσει τη διαδικασία για την εφαρμογή των προβλεπόμενων κυρώσεων, όπως ορίζονται στη σύμβαση και να ενημερώσει σχετικά τον ΕΦ.

Τροποποιήσεις σύμβασης

Σε περίπτωση τροποποίησης της σύμβασης πράξης, η ΜΑΑ πρέπει να ενημερώσει αμέσως τον ΕΦ, πριν την τροποποίησή της.

Η ΜΑΑ πρέπει να υποβάλει στον ΕΦ, μέσω του ΟΠΣ, αίτημα για την εξέταση της διαδικασίας τροποποίησης της σύμβασης με συμπληρωμένη τη σχετική λίστα ελέγχου, συνοδευόμενο με τα απαραίτητα έγγραφα, σύμφωνα με τη *Διαδικασία ΔΙΙ_4 Έγκριση Τροποποίησης Σύμβασης.*

Ο ΕΦ προβαίνει σε εξέταση του αιτήματος με βάση το ισχύον θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο για τη σύναψη και την εκτέλεση της συμβάσεων, καθώς και τους όρους της απόφασης ένταξης της πράξης, της διακήρυξης και της σύμβασης.

Ολοκλήρωση σύμβασης

Όταν πληρούνται όλοι οι όροι της σύμβασης, η σύμβαση μπορεί να ολοκληρωθεί και να θεωρηθεί περατωμένη.

3. Καταγγελία, απάτη, διαφθορά και σύγκρουση συμφερόντων

Η ΜΑΑ ενημερώνει με κάθε πρόσφορο τρόπο και μέσο που διαθέτει (ιστότοπος, εφημερίδες, πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, διακήρυξη, σύμβαση κλπ), για τις προβλεπόμενες από το ΣΔΕ του ΕΤΘΑΥ διαδικασίες υποβολής καταγγελιών.

Η ΜΑΑ και το προσωπικό της θα πρέπει να εκτελούν τις εργασίες τους με τη δέουσα επιμέλεια και κατά τρόπον ώστε να αποτρέπεται η απάτη που μπορεί να προκύψει από διάφορες διεργασίες στο πλαίσιο των δράσεων που υλοποιούν και θα πρέπει να απέχουν από κάθε ενέργεια που θα μπορούσε να ερμηνευθεί ως δωροδοκία ή πράξη διαφθοράς.

Η ΜΑΑ σε συνεργασία με τον ΕΦ, ενημερώνει το προσωπικό που εφαρμόζει διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, σχετικά με τις καταστάσεις πιθανής και δυνητικής σύγκρουσης συμφερόντων, τις επιπτώσεις τους, τον τρόπο αντίδρασης στις εν λόγω περιπτώσεις και τις δυνητικές κυρώσεις.

4. Κανόνες ορθής πρακτικής

Οι ΜΑΑ θα πρέπει να υιοθετήσουν τα ακόλουθα πρότυπα:

- Ο Κανονισμός σύναψης συμβάσεων να περιλαμβάνει τους κανόνες που ρυθμίζουν τις προμήθειες κάθε υλικού καθώς και την παροχή υπηρεσιών για την κάλυψη των αναγκών της ΜΑΑ στο πλαίσιο του κάθε έργου/ δράσης, σύμφωνα και με το άρθρο 43 της ΥΑ επιλεξιμότητας δαπανών (114947/2022, Β'6132), για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027.
- να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα, για την αποτελεσματική πρόληψη, τον εντοπισμό και την επανόρθωση συγκρούσεων συμφερόντων που προκύπτουν κατά τη διεξαγωγή διαδικασιών σύναψης σύμβασης, συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού και της προετοιμασίας της διαδικασίας, καθώς και της κατάρτισης των εγγράφων της σύμβασης, ούτως ώστε να αποφεύγονται τυχόν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση όλων των οικονομικών φορέων,
- να ακολουθούν τις διαδικασίες του ΣΔΕ και τους σχετικούς κανόνες επιλεξιμότητας που διέπουν το ΕΤΘΑΥ
- οι τεχνικές προδιαγραφές ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας πρέπει να ανταποκρίνονται ακριβώς στο ζητούμενο, να είναι σαφείς και λεπτομερείς, λαμβάνοντας υπόψη τον προϋπολογισμό που είναι διαθέσιμος για κάθε διαδικασία σύναψης συμβάσεων,

- να καθορίζουν κατάλληλα κριτήρια επιλογής και ανάθεσης, τα οποία τηρούνται αυστηρά κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αξιολόγησης,
- οι συμβάσεις ανατίθενται σύμφωνα με τις παρούσες κατευθυντήριες οδηγίες. Για κάθε ενδεχόμενη επαλήθευση πρέπει να τηρείται τεκμηριωμένη διαδρομή ελέγχου,
- να διασφαλίσουν ότι η σύμβαση είναι σύμφωνη με την προσφορά του αντισυμβαλλόμενου και με την απόφαση ένταξης,
- στα έγγραφα του διαγωνισμού θα πρέπει να προστεθούν ρήτρες που αναφέρονται στους εθνικούς και ενωσιακούς νόμους, το εργατικό δίκαιο, την προστασία των δεδομένων, την ελευθερία πληροφόρησης και την ισότητα των φύλων,
- οι προθεσμίες πρέπει να τηρούνται αυστηρά,
- κάθε απάντηση σε διευκρινίσεις που ζητούνται από τους ενδιαφερόμενους προσφέροντες κατά τη διάρκεια της διαδικασίας υποβολής προσφορών πρέπει να θεωρείται μέρος των εγγράφων του διαγωνισμού και να δημοσιεύονται καταλλήλως σε όλους τους ενδιαφερόμενους προσφέροντες,
- οι διευκρινίσεις ΔΕΝ θεωρούνται ότι επιτρέπουν την υποβολή ελλιπών τεχνικών/οικονομικών εγγράφων, ούτε επιτρέπουν επανεξέταση ή επαναδιαπραγμάτευση της αρχικής υποβολής προσφορών. Οι ΜΑΑ θα πρέπει να διασφαλίζουν ίσους όρους ανταγωνισμού για όλους,·
- τα αποτελέσματα πρέπει να δημοσιεύονται (σε πίνακα ανακοινώσεων στις εγκαταστάσεις των ΜΑΑ/ιστοσελίδα) και οι συμμετέχοντες στην διαδικασία να ενημερώνονται γραπτώς για την αποδοχή/απόρριψη της προσφοράς. Στις απορριπτικές αποφάσεις πρέπει να γίνεται αναφορά στους λόγους που οδήγησαν στην απόρριψη της προσφοράς και στις πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία προσφυγής,
- αποτελεί ευθύνη των ΜΑΑ να ζητούν οδηγίες/διευκρινήσεις από τον ΕΦ, για τυχόν ζητήματα προμηθειών που ανακύπτουν,
- λαμβάνοντας υπόψη ότι οι προμήθειες αγαθών ή υπηρεσιών που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΘΑΥ, αποτελούν δημόσια δαπάνη και υπόκεινται σε επαληθεύσεις και ελέγχους από τα αρμόδια όργανα, οι δικαιούχοι οφείλουν να τηρούν πλήρες φυσικό και ηλεκτρονικό αρχείο για την διασφάλιση της ύπαρξης επαρκούς διαδρομής ελέγχου.

5. Τι να αποφεύγουν οι ΜΑΑ

Οι ΜΑΑ πρέπει να αποφεύγουν τα ακόλουθα συχνά λάθη:

- **Τεχνικές προδιαγραφές:** Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται σε όλα τα τεύχη δημοπράτησης αγαθών ή υπηρεσιών για τις τεχνικές προδιαγραφές, δεδομένου ότι θα καθορίσουν τι θα λάβει η ΜΑΑ και ποια θα είναι η ποιότητα. Η επιλογή θα πρέπει να βασίζεται αποκλειστικά στα κριτήρια ανάθεσης ανεξάρτητα από εμπορικές ονομασίες, μνεία συγκεκριμένης κατασκευής ή προέλευσης ή ιδιαίτερης μεθόδου κατασκευής που να χαρακτηρίζει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που παρέχονται από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα κλπ.
- **Σαφές αντικείμενο της σύμβασης:** Μη σαφή καθορισμό του αντικειμένου της σύμβασης, ούτε πως προκύπτει ο τρόπος υπολογισμού της εκτιμώμενης δαπάνης. Δεν αποδεικνύεται προηγούμενη έρευνα αγοράς.
- **Αλλαγή στα κριτήρια ανάθεσης**: Κατά την αξιολόγηση, οι αξιολογητές θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα κριτήρια (επιλογής και ανάθεσης) που καθορίζονται στο έγγραφο του διαγωνισμού είναι εκείνα που χρησιμοποιούνται στη διαδικασία διαγωνισμού.
- **Αλλαγές που επήλθαν στο στάδιο της εκτέλεσης της σύμβασης:** Κατά την υλοποίηση της σύμβασης, θα πρέπει να τηρούνται οι προδιαγραφές που ορίζονται στο έγγραφο της πρόσκλησης υποβολής προσφορών, στην προσφορά και στη σύμβαση. Σε περίπτωση ανάγκης για τροποποιήσεις, θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι η αλλαγή δεν μεταβάλλει τον στόχο της σύμβασης, τα χρονοδιαγράμματα που ορίζονται στην αρχική σύμβαση και τη συνολική τιμή.

Είναι σημαντικό οι ΜΑΑ να διασφαλίσουν τη διαφάνεια και τον ανταγωνισμό κατά τη χρήση των πόρων του ΕΤΘΑΥ. Θα πρέπει επίσης να διασφαλίζουν πολιτική μηδενικής ανοχής έναντι της σύγκρουσης συμφερόντων, της διπλής χρηματοδότησης, της απάτης και της διαφθοράς. Η μη τήρηση αυτών των αρχών/κατευθυντήριων γραμμών μπορεί να οδηγήσει σε δημοσιονομικές διορθώσεις ή/και ανακτήσεις.